

תורה שבעל פה

דינים

הוראות

א. משך הבחינה : שעה וחצי

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה : בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון – (14x5) – 70 נקודות

פרק שני – (10x3) – 30 נקודות

סך הכול – 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש : אין.

ד. הוראות מיוחדות : אין.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד, יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.

כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון (70 נקודות)

ענו על חמש מתוך שאלות 1–7 (לכל שאלה 14 נקודות).

1. זהירות בדרכים

א. הרמב"ם כתב: "ויש הורג בשגגה ותהיה השגגה קרובה לזדון".

הסבירו את המקרה, כתבו את דין ההורג, ואת הטעם לדין.

(6 נקודות)

ב. אדם נהג במכונית, נרדם בנסיעה וגרם לתאונה קטלנית.

פרטו את דעותיהם של שני פוסקים בנוגע להגדרת הנהג שנרדם, ונמקו את פסיקותיהם.

(8 נקודות)

2. לשון הרע ורכילות

א. הגדירו שלושה מן האיסורים הבאים:

1. איסור רכילות. 2. איסור לשון הרע. 3. הוצאת שם רע. 4. בעל לשון הרע.

(6 נקודות)

ב. הרב צבי יהודה קוק כותב: "לביטוי שמירת הלשון יש מובן של המתנה".

על פי הרב צבי יהודה קוק, הסבירו מהי "שמירת הלשון"? ומדוע חשוב "לשמור" את הלשון?

(6 נקודות)

ג. כתבו מקרה אחד שבו מותר לספר לשון הרע.

(2 נקודות)

3. מצוות יישוב ארץ ישראל

א. על פי הרמב"ן, מה כוללת מצות יישוב ארץ ישראל? כתבו שני פרטים.

(4 נקודות)

ב. בברייתא כתוב: "הוא אומר לעלות והיא אומרת שלא לעלות..." – הסבירו את המקרה בלשונכם, וכתבו

מה הדין במקרה זה על פי הברייתא.

(4 נקודות)

ג. בעלי התוספות אומרים שבימינו אין מצווה לגור בארץ ישראל. מדוע? כתבו שתי סיבות.

(6 נקודות)

4. הלכות כשרות-השגחה

א. (1) מהי הבעיה הקיימת בכך שמתן הכשרות מפוזר בין רבנויות מקומיות ולא מרוכז בידי הרבנות הראשית?

(2) כתבו פתרון אחד שיכול לסייע בצמצום הבעיה שהצגתם בתת-סעיף א(1).
(7 נקודות)

ב. "עד אחד נאמן באיסורין".

(1) הסבירו את הדין המצוטט.

(2) הסבירו את היישום של דין "עד אחד נאמן באיסורין" לגבי מתן כשרות.
(7 נקודות)

5. הלכות כשרות – איסור אכילת דם ודין מליחת הבשר

א. (1) איזה דם שנמצא בביצים אסור מן התורה, ואיזה דם שנמצא בביצים אסור מדברי חכמים?

(2) "כיום, רוב מוחלט של הביצים המשווקות בשוק מגיעות מלולים שבהם אין זכרים, והביצים אינן מופרות".

כתבו שתי הלכות לקולא שנובעות מקביעה זו.

(7 נקודות)

ב. (1) כיצד מכשירים לאכילה בשר שעברו שלושה ימים מן הזמן שנשחט? נמקו.

(2) לדעת פוסקים רבים אפשר לרכוש בשר קפוא שלא הוכשר, ולמלוח אותו לאחר הפשרתו, אף שעבר זמן רב מן השחיטה. נמקו את דעת פוסקים אלה.
(7 נקודות)

6. הלכות בין אדם לחברו

א. כתבו שני מצבים שבהם אדם פטור ממצוות פריקה וטעינה.
(4 נקודות)

ב. אדם שנכנס לחנות וטועם ממאכלים שאינו מתכוון לקנות – עובר על שני איסורים.
כתבו את שני האיסורים, והסבירו מדוע במעשה זה הוא עובר על כל אחד מהם.
(7 נקודות)

ג. הסבירו מדוע אסור לקנות מגנב חפץ שגנב.
(3 נקודות)

7. הלכות שבת – בורר

- א. (1) תארו את הפעולה של שתי המלאכות האלה: "דש", "זורה".
(2) תולדה של מלאכת "דש" היא "מפרק". כתבו דוגמה אחת לאיסור "מפרק".
(5 נקודות)
- ב. כתבו מדוע אין עוברים על איסור "דש" בעשיית הפעולות האלה בשבת:
(1) הוצאת שעועית מתרמיל שראוי למאכל.
(2) פיצוח אגוזים.
(3) קילוף שקד אחד מקליפתו הירוקה ואכילתו, ואחר כך קילוף שקד נוסף ואכילתו.
(9 נקודות)

פרק שני (30 נקודות)

ענו על שלוש מתוך שאלות 8–11 (לכל שאלה 10 נקודות).

8. הלכות כשרות – דגים

- א. בפני משגיחי כשרות המשגיחים על כשרות הדגים יש כמה אתגרים, מלבד זיהוי הקשקשים על הדג. כתבו אתגר אחד העומד בפניהם.
(4 נקודות)
- ב. דם הדג אינו אסור באכילה אבל אסור לשתותו בפני עצמו. הסבירו מדוע.
(2 נקודות)
- ג. באיזה אופן מותר לבלוע שמן דגים שאין לו תעודת הכשר, ומדוע?
(4 נקודות)

9. הלכות כשרות – בשר וחלב

- א. כתבו שני מצבים שבהם מאכל בשרי קר ומאכל חלבי קר נאסרים לגמרי כשהם נוגעים זה בזה.
(4 נקודות)
- ב. בכלי בשרי שאינו בן יומו התבשל תבשיל חלבי – מה דין הכלי ומה דין התבשיל? נמקו.
(6 נקודות)

10. הלכות שבת – בישול

- א. הפוסקים נחלקו בשאלה האם מותר לבשל בשבת מאכל אפוי. כתבו נימוק לכל דעה.
(6 נקודות)
- ב. אדם שרוצה להכניס שקדי מרק אפויים למרק רותח בשבת – כיצד מותר לו לעשות זאת, לדעת האוסרים בישול אחר אפייה?
(4 נקודות)

11. הלכות שבת – בורר

- א. מה הם שלושת התנאים שצריכים להתקיים כדי שמעשה הברירה ייחשב לדרך אכילה, ולא למלאכה האסורה בשבת?
(4 נקודות)
- ב. הפוסקים נחלקו כיצד מותר להוציא בשבת עצמות מדג או מעוף בזמן האכילה.
כתבו את שתי הדעות, ואת הנימוק לכל אחת מהן.
(6 נקודות)

בהצלחה!